

BOKRECENSION

”Skatterättsligt företrädaransvar under likvidation, En analys av likvidatorers ansvar enligt 59 kap. 13 § SFL”

Johanna Lundberg

*I Vinges bok: ”Affärsjuridiska uppsatser Vingestipendiet 2017”
Justus förlag AB Uppsala, augusti 2017*

Johanna Lundberg gör en gedigen genomgång av företrädaransvaret under likvidation. Uppsatsen omfattar med bilaga 100 sidor. En stor del av innehållet täcker bakgrunden och utvecklingen av företrädaransvaret enligt svensk rätt. Trots lagstiftarens intentioner och tidigare rättspraxis har utvecklingen gått därhän att man kan tala om ett strikt ansvar. Möjligen har detta luckrats upp genom den Högsta förvaltningsdomstolens dom från 2016 med referensnummer 60. Domen är i många stycken mycket intressant då den innefattar jämkning av personligt ansvar från 716 miljoner till 2 miljoner med tillämpning av proportionalitetsprincipen. Argumenteringen för jämkningen är övertygande men Johanna Lundberg påpekar även att kammarrätten i Stockholm dömt en 24 årig man till personligt ansvar på 68 miljoner kronor, efter HFD:s dom. Kammarrättens dom synes utomordentligt egendomlig då man inte berört proportionalitetsprincipen vare sig enligt skatteförfarandelagen eller enligt Europarätten.

En intressant betraktelse är att då tillämningen utav företrädaransvaret överflyttades från HD till HFD, blev bedömning strängare och ansvaret närmast strikt. Möjligen har denna bedömning luckrats upp genom HFD:s senaste dom. Ännu en gång har man ett konkret exempel på att det finns en skillnad i den rättsliga bedöm-

ningen i HD samt HFD, vilket utgör skäl för att dessa domstolar måste slås samman.

Johanna Lundberg gör också en intressant redovisning av en likvidators ansvar enligt såväl Skatteförordningen som Aktiebolagslagen. Dessa lagar synes inte helt synkroniserade. Johanna Lundberg pekar också på vissa orimligheter när det gäller likvidators kunskaper om gäldenärsbolagens ekonomi, då man såväl i praxis som i doktrin synes ha en helt orealistisk syn på hur verkligheten gestaltar sig. Skulle lagreglerna tillämpas strikt skulle inte någon insiktsfull och ansvarskännande person åta sig uppdrag som likvidator.

På många ställen argumenteras varför staten som borgenär skall äga företräde framför andra borgenärer. Argumentet är att staten inte väljer sina gäldenärer och inte har någon möjlighet att säkerställa den skatterättsliga fordran med säkerheter. Detta resonemang anses numera inte särskilt gångbart vare sig i Sverige eller internationellt, utan man kan tvärtom säga att staten har alla som gäldenärer och detta innefattar huvudsakligen gäldenärer med stor betalningsförmåga. En rimlig avvägning är snarare att staten skall behandlas lika med andra borgenärer på samma sätt som situationen är vid konkurs.

Johanna Lundberg gör också en allmän reflektion över rättsläget och anför konkreta synpunkter, vilka borde vara vägledande för en kommande utredning i denna sak.

Uppsatsen avslutas med en mycket fyllig och heltäckande redovisning av såväl doktrin som praxis när det gäller företrädaransvaret.

Stockholm i november 2017

Rolf Åbjörnsson